
stručni članak

УДК 811.16(082)

821.16(082)

JUČER, DANAS, SUTRA – SLAVISTIKA

(Krešimir Bobaš (ur), *Jučer, danas, sutra – slavistika: Zbornik radova međunarodne studentske konferencije Jučer, danas, sutra – slavistika*, Klub studenata južne slavistike, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2013)

U nakladi *Kluba studenata južne slavistike A-302* s Odsjeka za južnoslavenske jezike i književnosti zagrebačkog Filozofskog fakulteta izdan je *Zbornik radova međunarodne studentske konferencije Jučer, danas, sutra – slavistika* s radovima predstavljenima na istoimenoj konferenciji održanoj od 9. do 11. listopada 2013. godine u knjižnici Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

Studij slavenskih jezika u Zagrebu izvodi se od 1874. godine kada se na novoosnovanom Mudroslovnom fakultetu (danas Filozofskom fakultetu) počela izvoditi nastava na Katedri za filologiju slavensku. Odsjek za južnoslavenske jezike i književnosti s današnjim ustrojem jedini je od svih nasljednika Katedre za filologiju slavensku do danas zadržao višejezični, međuknjiževni i interkulturalni ustroj sa svojih pet katedri: Katedra za bugarski jezik i književnost, Katedra za makedonski jezik i književnost, Katedra za slovenski jezik i književnost, Katedra za srpski jezik i književnosti i Katedra za poredbenu povijest južnoslavenskih jezika i književnosti. Polazeći od takve široke jezične, književne i kulturne ustrojenosti odsjeka, studenti okupljeni u *Klubu studenata južne slavistike A-302* organiziranjem konferencije *Jučer, danas, sutra – slavistika* pokazali su širinu suvremenih studija slavistike na južnoslavenskom i srednjeeuropskom području čiji su izdanak izlagači na održanoj konferenciji.

U sveprisutnom diskursu o globalnoj (financijskoj i moralnoj) krizi, možda najvažnijeg obilježja početak novog, 21. stoljeća, koja neupitno utječe na sveučilišta i fakultete, društvene i humanističke znanosti često su spominjane kao one koje nemaju budućnost zbog nemogućnosti njihove tržišne iskoristivosti. Takvom kratkovidnom pogledu koji je usmjeren samo na tržišnu iskoristivost konkretnog proizvoda pokušavaju odoljeti profesori i studenti tih istih društvenih i humanističkih znanosti pa tako i (južne)

slavistike. Inspirirani upravo opisanom društvenom, političkom i gospodarskom situacijom organizatori su konferenciju i zbornik simbolično nazvali *Jučer, danas, sutra – slavistika* ukazujući na dugu tradiciju poučavanja i proučavanja (južne)slavistike, njenu današnju razgranatost te na profesionalnu orijentaciju današnjih studenata slavistike koji su budućnost kako slavistike tako i društva u cjelini. Na zanemarenost slavistike kao grane humanističkih nauka upozorio je i urednik zbornika Krešimir Bobaš u *Riječi urednika* zahvaljujući autorima „što [su] naš mali pokušaj približavanja i osvješčivanja o ovoj itekako bitnoj, no često nepravedno zapostavljenoj, u drugi plan dovedenoj datosti svojim predanim radom, marljivim pisanjem i razmišljanjem učinili malo većim“.

Slijedeći široko postavljeni naslov Konferencije, radovi u Zborniku predstavljeni su prema abecednom redom autora, bez podjele na tematska područja. Iako u zborniku nema jasne tematske podjela, radove možemo podijeliti na književne, lingvističke i interdisciplinarne.

Među književnim radovima nalaze se radovi koji su utemeljeni na modernim književnim teorijama, poput radova *Teorija kruga* Anesa Osmića ili *Fantastički diskurs u Talhama ili Šedrvamskom vrtu Irfana Horozovića* Elvire Mezit. Pojedini su autori u svojim radovima ponudili vlastitu (re)interpretaciju značajnih književnih tekstova 20. stoljeća (Ljiljana Bajac: *Romani Svetozara Čorovića kao preteča moderne srpske proze*, Franko Burolo: *Pokušaj interpretacije Zakaj sem fašist Tomaža Šalmana* i Kristina Georgieva: *Земята ќе бѣде рай – ќе бѣде! Geo Milev i Miroslav Krleža*). Sonja Prijjić i Aleksandra Tomić ponudile su uvid u djela Viktora Pelevina i Ljubomira Simovića (*Simbolička i mitološka osnova romana Kaciga užasa Viktora Pelevina* i *Симовићев песнички микросвет*). Nikola Milivojević obradio je mitološke elemente u dijelu štokavske usmene književnosti, onoj o Marku Kraljeviću (Митолошки елементи у епским песмама о Марку Краљевићу). Književnost izvan nacionalnih okvira tematizirana je u radovima *Интертекстуалност в хрватскиј роман на 80-те и 90-те години на XX в* Dimane Miteve i *Susreti u prevodu – paradigma kulturnog prevođenja Stanislava Vinavera* Žarke Svirčev. Najnovijim tekstovima koji tek stvaraju svoje mjesto u kanonima književnosti bavile su se Kateryna Kondratenko u radu *Žanrovska specifičnost i stilska obilježja modernih hrvatskih putopisa (M. Šur Puhlovski: Novi zapisi s koljena, J. Boko: Na putu svile, K. Vujičić, Ž. Špoljar: Welcome to Croatia)* hvatajući se u koštac s putopisom kao rubnom književnom vrstom i Melisa Slipac koja je u radu *Jadi izgubljene generacije i ženska seksualnost u doba tranzicije na*

primjeru romana *Korov je samo biljka na krivom mjestu* Stele Jelinčić interpretirala mladu autoricu Stelu Jelinčić.

U istoj su mjeri zastupljeni i jezikoslovni radovi čije teme obuhvaćaju gotovo sve jezične razine. Povijesno utemeljen rad *Povratne konstrukcije u hrvatskoglagoljskome Životu Marije Magdalene* koji potpisuju Ana Mihaljević i Jurica Polančec bavi se razlikama kod povratnih glagola u glagoljaškim tekstovima i suvremenom hrvatskom jeziku. Suvremenu perspektivu slične tematike ponudila je Majda Čolak u radu *Izgovorna stvarnost glagola u hrvatskome standardnom jeziku*. Nekoliko je radova bazirano na komparativnom pristupu. Nikola Blagojević u radu *Nomina agentis u sportu u srpskom i hrvatskom jeziku* suprotstavio je srpski i hrvatski način tvorbe imenica ženskog roda, Nataša Kurtuma usporedila je upotrebu prijedloga *na* u srpskom i njemačkom jeziku (*Spacijalni predlog na u srpskom jeziku i njegov ekvivalenat u nemačkom jeziku*), a Galja Popović u radu *Usporedna analiza posuđenica hrvatskog i ukrajinskog jezika* analizira podrijetlo posuđenica u hrvatskom i ukrajinskom jeziku. Polje dijalektologije zastupljeno je u dva rada; Mila Dragić i Marina Šafer bavile su se govorom bunjevačkih Hrvata u Vojvodini (*Analiza dijalekata u pripovetkama iz Antologije savremene bunjevačke književnosti Lipota naše riči*), a Tanja Đurić arhaičnim staroštokavskim slavonskim dijalektom (*Leksikologija slavonskog dijalekta pred izazovima suvremenog društva*). Gotovo nepoznata obilježja dubrovačkog govora predstavile su Antonia Raguž i Nikolina Penava u radu *Kulturološko-povijesni kontekst jezičnih dodira između bugarskog jezika i dubrovačkog govora*. Oblike upotrebe jezika za potrebe suvremenih govornika predstavili su Péter Langenthal u radu *Hrvatski jezik u gradišćanskohrvatske maldeži* te Eszter Tamaskó s radom o rackom jeziku naslovljenom *Zamjena jezika u dvojezičnom Dušniku*. Jasenka Begić, Anabela Lendić i Ivona Radić u sociolingvističkom radu *Aproprijacije društvenih stereotipa u konstrukciji povratnoga diskursa s elementima humora* sagledale su stereotipe kroz drugačiju prizmu.

Pravu širinu slavistike kao interdisciplinarnog područja odražavaju interdisciplinarni radovi. Veseli vidjeti gotovo jednak broj radova koji su zasnovani upravo na interdisciplinarnom pristupu. Maida Bilkić i Džalila Osmanović u radu *Koliko Bosna i Hercegovina treba jezika: ispitivanje stavova mladih prema upotrebi triju službenih jezika u Bosni i Hercegovini* predstavile su rezultate ankete koju su provele na reprezentativnom uzorku studenata s bosanko-hercegovačkih fakulteta oko aktualnog pitanja

službenog/službenih jezika/jezikâ u Bosni i Hercegovini. Aktualnom temom marginaliziranja određenih skupina migranata u Sloveniji bavila se Nina Zavašnik u radu *Stavovi Bošnjaka, Crnogoraca, Hrvata i Srba koji žive u Sloveniji prema reakcijama Slovenaca na njihovo znanje slovenskog jezika*. Dragana Evtimova (Кружно патување на ценката или бајки од левиот џеб до анимиран филм) i Jelena Maričević (Kino čitanje signalističke šatro proze) spojile su književnu i filmsku teoriju u svojim radovima kako bi opisale suvremene fenomene u društvu 21. stoljeća.

Ukupno je 27 radova i 33 autora zastupljeno u ovom zborniku. Uz ovaj kratak pregled osnovnih ideja svakog rada, pažljivije čitanje zbornika nudi uvid u znanstveni rad mladih slavista na različitim stupnjevima obrazovanja – onom preddiplomskom, diplomskom i poslijediplomskom. Uz, najvažniju, znanstvenu vrijednost, zbornik odlikuje i ona edukativna komponenta. Jezici i pisma na kojima su pisani radovi, zbornik čine dostupnim široj publici, a ne samo onoj hrvatskoj. Uz to, zbornik je dostupan u on-line izdanju na mrežnim stranicama Odsjeka za južnoslavenske jezike i književnosti, pod natuknicom *Studenti* (web stranica: <http://www.ffzg.unizg.hr/slaven/juzslav/studenti/studentske-konferencije/>).

Organiziranje konferencije i izdavanje zbornika u potpunosti je studentski rad. Organizacijski odbor čini sedam članova – redom studenata Odsjeka za južnoslavenske jezike i književnosti. Uredništvo Zbornika potpisuje Krešimir Bobaš, a grafičko uređenje Marko Hrastovec, perspektivni mladi dizajner sa Studija dizajna na zagrebačkom sveučilištu. Lektori zbornika su također studenti Odsjeka za južnoslavenske jezike i književnosti te Odsjeka za kroatistiku. No, predznak studentski nas ne smije zavarati. Zbornik *Jučer, danas, sutra - slavistika. Zbornik radova s međunarodne studentske konferencije Jučer, danas, sutra – slavistika* donosi pregršt kvalitetnih radova mladih znanstvenika slavista koji će svojim originalnim idejama i metodološkim te teoretskim pristupom u budućnosti zasigurno utjecati na razvoj (južno)slavističke znanosti u regiji i šire.

Zbornik će zasigurno biti zanimljivo štivo studentima, profesorima, znanstvenicima i poklonicima (južne)slavistike u Hrvatskoj, u južnoslavenskoj regiji kao i u svim sveučilišnim centrima u kojima se izučava slavistika. Radovi u njemu pisani su na četiri jezika (bugarskom, hrvatskom, makedonskom i srpskom) te na dva pisma (ćiriličnom i latiničnom) poštujući autorov izraz u matičnom jeziku i pismu. Takvim ustrojem Zbornika još se jednom nadilazi okvire hrvatske slavistike (možda pravilnije kroatistike) i uspostavlja dijalog među studentima u regiji. Na

ovaj se način izbjeglo korištenje engleskog jezika kao jednog od službenih jezika Konferencije, oslanjajući se na ideju o „potpunim“ slavistima sa znanjem najmanje tri slavenska jezika i oba pisma.

Održavanje Konferencije i izdavanje Zbornika u vrlo kratkom roku po samoj konferenciji te velik odjek oba događaja u javnosti pridonijelo je vidljivosti (južne)slavistike zagrebačkog Odsjeka za južnoslavenske jezike i književnosti, slijedom toga i Filozofskog fakulteta, kao (jednog od) cent(a)ra (južne)slavistike u regiji na kojem postoji vitalni pomladak slavista.

Janja Kovač